

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Undervisning i konsumentfrågor i grundskolan

1996-97

nr 1

1995-96

HM nr 31

SAMMANFATTNING

Motionen

I tft Barbro Sundbacks m. fl. hemställningsmotion föreslås att lagtinget hos landskapsstyrelsen skall hemställa om att en heltäckande undervisning i konsumentfrågor införs i grundskolan.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att motionen förkastas.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Utskottet delar motionärernas åsikt i fråga om konsumentundervisningens betydelse. Ungdomarna är en grupp som utsätts för stor reklampåverkan samtidigt som den ekonomiska situationen för många hushåll blivit mer pressad under den senaste tioårsperioden. Som konstateras i motionen har flödet av varor och tjänster därtill ökat genom EU-medlemskapet. Nordiska ministerrådet har tagit fasta på utvecklingen och har utarbetat en handlingsplan för konsumentundervisning 1996-99. Handlingsplanen ansluter till läroplanerna i de nordiska länderna och syftar bl. a. till att konsumentundervisningen skall bedrivas i många ämnen utöver hemkunskap.

För grundskolorna på Åland gäller från och med innevarande hösttermin en ny läroplan som antogs av landskapsstyrelsen hösten 1995. I inledningen till läroplanen konstateras att de unga uppfattas som köpstarka konsumenter som livligt uppvaktas av underhållningsindustrin, medier och reklam. I läroplanens riktlinjer för kommunens grundskoleverksamhet sägs att eleverna, i syfte att utveckla förutsättningarna att bli kunniga och ansvarsfulla konsumenter, i olika sammanhang måste få rikligt med tid att kritiskt analysera och ta ställning till det utbud på budskap, information och reklam som framförs i olika medier. Vidare sägs att eleverna skall ges saklig information om produkter och varor, om hur de skall skötas och repareras, hur man gör sig av med dem samt hur man ordnar eller köper olika former av samhällsservice. Fostran till ett sunt ekonomiskt tänkande skall, enligt läroplanen, utgöra en betydelsefull del av all undervisning.

I läroplanens avsnitt för de enskilda läroämnena berörs konsumentundervisning och undervisning i ekonomi på ett flertal ställen. I hembygdkunskapen ingår uttryckligen familjens och hemmets ekonomi samt konsumentfostran som ett av huvudmomenten och i samhällslära och ekonomi skall reklampåverkan, miljömedvetenhet i konsumtionen, den egna ekonomin och klassens och kommunens ekonomi behandlas. I ämnet hemkunskap

skall undervisningen i hemmets ekonomi och i konsumentkunskap enligt läroplanen syfta till att ge eleverna handledning i hur man gör fördelaktiga inköp, kritiskt värderar och tolkar konsumentinformation samt självständigt fattar beslut och gör ändamålsenliga val mellan olika typer av tjänster. Läroplanen lämnar också utrymme för konsumentundervisning framför allt ur miljösynvinkel, i flera andra ämnen såsom slöjd, livsåskådningskunskap, kemi, miljölära, biologi och svenska.

Utskottet konstaterar att den nya läroplanen ger goda förutsättningar för en tidsenlig och bra konsumentundervisning som är ämnesövergripande samtidigt som den kan ingå som en del av undervisningen i ett stort antal ämnen. Läroplanen uppfyller således enligt utskottets åsikt intentionerna i Nordiska ministerrådets handlingsplan för konsumentundervisning. Utskottet föreslår därför att motionen skall förkastas men anser, mot bakgrund av konsumentfostrans stora betydelse, att landskapsstyrelsen i en framtida utvärdering av läroplanen bör fästa särskild vikt vid konsumentundervisningen.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 27 mars 1996 inbegärt kulturutskottets yttrande över nämnda motion.

Utskottet har i ärendet hört överinspektören Stina Colerus, hushållsläraren Anne Rasmussen och konsumentrådgivaren Veronica Johansson.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Lundberg, vice ordföranden Viveka Eriksson samt ledamöterna Eklöw, Holmberg och Liljehage.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget förkastar hemställningsmotion nr 31/1995-96.

Mariehamn den 12 november 1996

Ordförande

Gunnar Lundberg

Sekreterare

Susanne Eriksson